

ผลของโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอดต่อการรับรู้ประสบการณ์
การคลอดของผู้คลอดครั้งแรก

นางสาวสมพิศ ดุษดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974 - 17 - 3916 - 8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 9 2 1 7 7 2 4 8

THE EFFECT OF CHILDBIRTH PREPARATION EMPHASIZING ACTIVE BIRTH
ON PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE
IN PRIMIGRAVIDA

Miss Sompid Dussadee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science

Faculty of Nursing
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974 – 17 - 3916 - 8

481847

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอดต่อการรับรู้
ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรก

โดย

นางสาวสมพิศ คุณดี

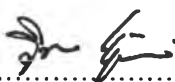
สาขาวิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร.ชมพูนุช โสภากาจารย์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

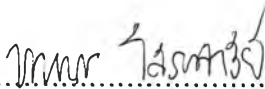

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.วิณา จีระแพทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.ชมพูนุช โสภากาจารย์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพรปกรณ์)

สมพิศ คุษิติ: ผลของโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอดต่อการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรก (THE EFFECT OF CHILDBIRTH PREPARATION EMPHASIZING ACTIVE BIRTH ON PERCEPTION OF CHILDBIRTH EXPERIENCE IN PRIMIGRAVIDA) อ.ที่ปรึกษา: อ. ดร.ชมพูนุช โสจาจารย์, 132 หน้า. ISBN 974 -17- 3916 - 8

การวิจัยทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรกระหว่างกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด กับกลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงครรภ์แรกที่มาฝากครรภ์และคลอดที่โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา จำนวน 60 คน เริ่มดำเนินการในกลุ่มควบคุมก่อนกลุ่มทดลอง เลือกตัวอย่างเข้าในแต่ละกลุ่ม โดยทำการสุ่มอย่างง่ายแบบคนเว้นคนจากลำดับการมาตรวจของหญิงตั้งครรภ์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการรับรู้ประสบการณ์การคลอด ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามการรับรู้ความสุขสบายของผู้คลอด (ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86) แบบสอบถามการรับรู้ความปลอดภัยของผู้คลอด (ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.77) และแบบสอบถามการรับรู้ความเป็นอิสระของผู้คลอด (ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t - test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรกด้านความสุขสบายในการคลอดกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด ต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ($t = 32.71, p < .05$)
2. ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรกด้านความปลอดภัยในการคลอดกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด ต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ($t = 27.02, p < .05$)
3. ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ประสบการณ์การคลอดของผู้คลอดครั้งแรกด้านความเป็นอิสระในการคลอดกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด ต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับต่ำกว่า .05 ($t = 23.93, p < .05$)

สาขาวิชา... พยาบาลศาสตร์.....
ปีการศึกษา...2548.....

ลายมือชื่อนิติศ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
สมพิศ คุษิติ
ชมพูนุช โสจาจารย์

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ชมพูนุช โสภจรรย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่และเป็นกำลังใจอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นที่สุดและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.วิมา จีระแพทย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมอร จังศิริพร ปกรณ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาในการใช้สถิติ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ทุกท่านดังรายนามภาคผนวก ที่ได้สละเวลาตรวจและแก้ไขเครื่องมือวิจัยทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ที่อนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้ากลุ่มงานสูติ-นรีเวชกรรมและวางแผนครอบครัว หัวหน้างานห้องคลอด หัวหน้าแผนกฝากครรภ์ เจ้าหน้าที่ประจำแผนกฝากครรภ์ และเจ้าหน้าที่ห้องคลอดทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ และขอขอบคุณหญิงตั้งครรภ์ตลอดจนสามีหรือมารดาหญิงตั้งครรภ์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อประพต - คุณแม่สุดใจ คุณดี พี่ๆน้องๆ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งไม่ได้กล่าวนามไว้ในที่นี้ รวมทั้งเพื่อนร่วมรุ่นที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	16
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	17
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	22
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.1 การรับรู้ประสบการณ์การคลอด	23
2.2 การคลอดที่เน้นผู้คลอด.....	38
2.3 การเตรียมตัวคลอดตามปกติ	43
2.4 บทบาทของพยาบาลในการดูแลหญิงตั้งครรภ์ระยะคลอด.....	44
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	56
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย	81
อภิปรายผลการวิจัย	81
ข้อเสนอแนะ	91

รายการอ้างอิง.....	93
ภาคผนวก.....	103
ภาคผนวก ก แนวทางประเมินภาวะเสี่ยงของหญิงตั้งครรภ์ ของ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา.....	104
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค คู่มือเรื่องการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด	119
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	123
ภาคผนวก จ ใบยินยอมและข้อมูลสำหรับประชากรตัวอย่างหรือ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ฉ ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้ t - test.....	129
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	132

สารบัญญัตราง

ฉ
หน้า

ตารางที่

1	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมจำแนกตามอายุ	59
2	จำนวนและร้อยละของลักษณะของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ.....	60
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนการรับรู้ความสบาย ของผู้ทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด กับกลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติ.....	75
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนการรับรู้ความปลอดภัย ของผู้ทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด กับกลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติ.....	77
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนการรับรู้ความเป็นอิสระ ของผู้ทดลองระหว่างกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการเตรียมตัวคลอดที่เน้นผู้คลอด กับกลุ่มที่ได้รับการเตรียมตัวคลอดตามปกติ	78